

Měsíčník Rekodifikace & praxe: Odstoupení z funkce v nevhodnou dobu

eFocus

Člen voleného orgánu obchodní korporace může ze své funkce odstoupit. Oproti předchozí úpravě přibyl v zákoně o obchodních korporacích požadavek, aby se tak nestalo v době, která je pro obchodní korporaci nevhodná (§ 59 odst. 5). V této souvislosti vyvstávají dvě otázky. Za první, kdy je doba nevhodná k odstoupení, a za druhé, jaké jsou důsledky odstoupení v nevhodnou dobu.

Autor: **JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.**, odborná asistentka na katedře obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

V úvodu příspěvku se autorka věnuje vztahu obchodní korporace a člena voleného orgánu, kdy jednou ze základních povinností člena orgánu, které má ve vztahu k obchodní korporaci, je **povinnost loajality**. Tato povinnost je zákonem o obchodních korporacích výslovně kodifikována, a to jako součást péče řádného hospodáře. Její podstatou je povinnost osoby „jednat v nejlepším zájmu a ku prospěchu společnosti (být tomuto zájmu loajální) a zdržet se všeho, čím by tento zájem mohla ohrozit, např. tím, že by upřednostnila jiný zájem (zvláště vlastní či osob blízkých).“^[1] Povinnost loajality je tedy obecným pravidlem, směrnicí, kterou člen voleného orgánu musí respektovat při jakémkoli kroku, který činí.

Z uvedeného autorka vyvozuje, že je-li člen voleného orgánu povinen jednat v nejlepším zájmu obchodní korporace a zdržet se všeho, co by mohlo zájem obchodní korporace ohrozit, tedy je-li povinen jednat loajálně, nesmí jednostranně ukončit výkon své funkce, pokud by to mohlo ohrozit zájem obchodní korporace. Zákaz odstoupit z funkce v nevhodnou dobu je tedy jen dalším ze zákonem výslovně zakotvených projevů povinnosti loajality. Povinnost loajality přitom doktrína dovozovala již za účinnosti původní úpravy. Z toho je zřejmé, že zákaz odstoupit z funkce v nevhodnou dobu není novinkou, kterou by zavedl zákon o obchodních korporacích; jediná změna spočívá v tom, že od 1. ledna 2014 je zákaz odstoupit v nevhodnou dobu v zákoně výslovně zakotven.

V dalším textu se autorka postupně věnuje otázce doby nevhodné k odstoupení z funkce, uvádí případy odstoupení v nevhodnou dobu a v neposlední řadě se zaměřuje na jeho důsledky.

Zákon důsledky odstoupení z funkce v nevhodnou dobu výslovně neřeší. Dle autorky není sporu o tom, že důsledkem odstoupení z funkce v nevhodnou dobu bude vždy povinnost nahradit z toho vzniklou újmu, protože odstoupení z funkce v nevhodnou dobu je porušením povinnosti loajality, a tedy porušením péče řádného hospodáře. Ve vztahu ke správě cizího majetku to dokonce zákon stanoví výslovně, když uvádí, že správce nesmí od správy odstoupit v nevhodnou dobu, jinak nahradí škodu.

Jak autorka podotýká, je sporné, zda je právní jednání odstupujícího člena voleného orgánu taktéž neplatné. Zákon za neplatné považuje jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje (§ 580 obč. zák.). Odstoupení v nevhodnou dobu je bezesporu jednáním, které odporuje zákonu. Je však smyslem a účelem zákona, aby takové odstoupení bylo neplatné? Autorka dochází k

závěru, že smysl a účel zákona zásadně nevyžaduje, aby odstoupení v nevhodnou dobu bylo považováno za neplatné právní jednání. Tento závěr bude zřejmě beze zbytku platit pro členy kontrolních orgánů.

Výjimkou z uvedeného pravidla jsou případy, kdy bude žádoucí, aby daná osoba – přes své neloajální jednání – funkci i nadále vykonávala, zpravidla proto, že je třeba zajistit zastupování obchodní korporace, popř. plnění jiných úkolů a k dispozici není jiný vhodný kandidát. Bude se to týkat zejm. členů statutárních orgánů obchodních korporací, které se nachází v tíživé ekonomické situaci (např. insolvenčním řízení). Soud sice má možnost v takovém případě jmenovat chybějící členy voleného orgánu, popř. obchodní korporaci zrušit a nařídít její likvidaci. Primárně by však funkci měly vykonávat osoby, které se k tomu dobrovolně zavázaly a které zpravidla nesou na nepříznivé situaci svůj díl. V takovém případě bude ostatně hlavním účelem rezignace snaha zprostit se povinností, které jsou s takovou nepříznivou situací spojeny. Autorka se tak domnívá, že výjimečně mohou existovat situace, kdy smysl a účel zákona vyžaduje, aby odstoupení z funkce v nevhodnou dobu bylo považováno za neplatné.

V závěru autorka shrnuje, že při posuzování, zda člen voleného orgánu odstoupil v nevhodnou dobu, je třeba především posoudit, zda je obchodní korporace s to se s odstoupením vypořádat v zákonné měsíční lhůtě (popřípadě ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou či smlouvou o výkonu funkce) a zabránit tak ohrožení či poškození svých zájmů. Pokud tomu tak je, není třeba zkoumat důvod, pro který člen voleného orgánu ze své funkce odstupuje. V případě, že obchodní korporace není objektivně způsobilá v určené lhůtě přijmout opatření, která zamezí ohrožení (poškození) jejích zájmů, je třeba se zabývat závažností důvodu, pro který člen voleného orgánu ze své funkce odstupuje. Převáží-li zájem člena voleného orgánu na ukončení funkce nad zájmem obchodní korporace na jeho dalším setrvání ve funkci, nejedná se o odstoupení v nevhodnou dobu.

Lze-li dle autorky dospět k závěru, že se jedná o odstoupení v nevhodnou dobu, je to jednání odporující zákonu. Neplatné však bude pouze výjimečně, neboť smysl a účel zákona takový důsledek nevyžadují. Pokud však ve výjimečném případě smysl a účel zákona neplatnost odstoupení vyžaduje, bude se jednat o neplatnost absolutní. V každém případě je důsledkem odstoupení z funkce v nevhodnou dobu povinnost nahradit újmu, která v důsledku takového jednání obchodní korporaci vznikla.

[1] ČECH, P. Péče řádného hospodáře a povinnost loajality. Právní rádce, 2007, č. 3, s. 13.

Odstoupení z funkce v nevhodnou dobu

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.,
Rekodifikace & praxe č. 7-8, str. 49
nakladatelství Wolters Kluwer

Časopis Rekodifikace & praxe můžete objednat >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o](#)

[mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)

- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotiční recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotiční recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)